

РЕЦЕНЗИЯ

от д-р Виктория Сарафян, дм, дмн,

професор по имунология в Медицински университет – Пловдив,
специалист по клинична имунология и по медицинска биология,
ръководител на Катедра „Медицинска биология“

на дисертационен труд за придобиване на образователната и научна степен

“доктор”

Професионално направление – *Дентална медицина*

Докторска програма - *Хирургична стоматология*

Автор:

Д-р Ташо Гавраилов Гавраилов

Тема: “Сравнителна оценка на резултатите при използване на три различни присадки след вестибулопластика на долна челюст”

Научен ръководител:

Доц. д-р Иван Ченчев, дм

Общи данни

Прочитът на дисертацията оставя цялостното впечатление за добросъвестно и компетентно написан труд, структуриран по правилата за изготвяне на такъв, с оптимален баланс между отделните ѝ части. Написана е на 120 стандартни страници и съдържа цитирани 317 литературни източници на 25 страници. Литературният обзор е разгърнат на 20 страници, 2 – за цел и задачи и 38 страници за материал и методи. Резултатите и дискусиата към тях са представени на 55 страници.

Актуалност на тематиката

Класическите методики за вестибулопластика непрекъснато се обогатяват, усъвършенстват и постепенно се заместват с нови алтернативни подходи. Ксеногенните колагенови матрици и автогенната PRF мембрана все повече се обсъждат като надежден подход в предпротетичната хирургия.

Колагеновите ксеноматрици (Mucograft) осигуряват условия за епителна пролиферация по съседство и се явяват добра алтернатива на епителните присадки.

Приема се, че PRF позволява оптимално заздравяване на раните и ограничава възпалителния процес. Комбинирането на PRF мембрани с лекарствени средства предполага и определен кумулативен оздравителен ефект.

Практическата необходимост от увеличаване на ширината на зоната с прикрепен кератинизиран епител при обеззъбени челюсти налага актуалността и приложимостта на настоящото сравнително проучване. Научният ръководител и дисертантът са избрали интересна научно-приложна тема и са си поставили амбициозни задачи, някои от които с интердисциплинарен характер.

Познаване на проблема

В литературния обзор личи отлично познаване на проблема и творчески анализ на цитираната литература. Написан е ясно, систематизирано и конкретно. Представени са етиологичните фактори, водещи до намалени размери на протезното поле при тотално обеззъбени пациенти и показанията и противопоказанията за извършване на вестибулопластика. Разгледани са откритите и закрити техники на вестибулопластика с техните показания и противопоказания. Обърнато е внимание на вестибулопластиката чрез свободен трансплантат, използването на кожен авто- и алотрансплантат, на присадка от букалната лигавица или от лигавицата на твърдото небце. Описани са възможностите за използване на амниотична мембрана, *fascia lata femoris*, *dura mater*. Обсъдена е употребата на колагенови мембрани и матрици като заместител на автогенните присадки. Анализирани са предимствата на PRF мембраните в светлината на съвременните имунобиологични знания.

Добро впечатление прави анализът на литературния обзор и дефинираните нерешени въпроси.

Целта е логично изведена, звучи детайлно, но ясно.

Задачите като брой и съдържание отговарят на целта и на собствените проучвания, но вече са формулирани много по-ясно и кратко и са изчистени откъм детайли.

Материал и методи

Тази глава от дисертацията е написана с впечатляваща прецизност, точност и подробност и позволява лесна възпроизводимост и повторяемост на резултатите. Представени са последователно използваните материали и методи, следвайки логическия ход на проучването и поставените задачи.

Методичните подходи и манипулации са илюстрирани с информативни фигури и графики. Използван е сериозен набор от

разнообразни техники: клинични, образно-диагностични, хирургични и лабораторни. Представени са 5 таблици, 19 графики и 29 фигури, които са коректно обозначени със съответна легенда към тях.

Етичните аспекти, включващите и изключващите критерии за подбор на пациенти са точно описани.

За методите, които са работени съвместно с други екипи, са посочени звената и изследователите, с чието участие е осъществена работата.

Цитирано е и използваното финансиране по проекти, с което е осъществена разработката.

Характеристика и оценка на дисертационния труд и приносите

Резултатите от собствените проучвания са описани, следвайки задачите на дисертационния труд. Съвсем логично, след представянето на резултатите по задачата, следва и обсъждането им.

Резултатите са онагледени с цветни фотографии, които отразяват поетапно проведените процедури и интервенции и резултатите от тях. Повечето от тях илюстрират клинични процедури и са информативни за подхода и ефекта от приложението им.

Резултатите са описани последователно така, както е следвало самото проучване и категорично имат оригинална научна стойност, което е сериозно доказателство за израстването на д-р Гавраилов като изследовател. Комбинирането на клинични с експериментални подходи е характерна особеност на всеки съвременен научен труд с претенция за иновативност, което личи и в тази дисертация.

Обсъждането на комплексните резултати е целенасочено и задълбочено и показва отлично познаване на актуалното състояние на проблема. Дискусията е аналитична и е истинско доказателство за това, че докторантът владее материята в дълбочина и умело борави с факти и интерпретации. На пръв поглед „разкъсаната“ дискусия е всъщност опит на дисертанта логично да анализира получените резултати по всяка от поставените задачи. Този подход позволява и лесното извеждане на изводи към всяка задача.

Много добро впечатление прави сравнителният анализ на собствените резултати с тези на други автори. Литературните източници, цитирани в дисертацията, са 317, което едва ли съответства на реално прочетени и осмислени пълнотекстови статии. И по-малкият брой, но задълбочено проучени и коректно цитирани статии, би бил достатъчен. Добро впечатление прави фактът, че д-р Гавраилов е отчетел и българския принос

по темата, цитирайки трудове на изявени специалисти от катедрата и ФДМ.

Изводите са информативни и отразяват същността на изследването и са видимо подобрени спрямо първоначалния вариант при зачисляването, като са изчистени откъм цифри и детайли. Въпреки това, обаче, в тях има множество повторения, избягването на които смислово би подобрило възприемането на информацията.

Същото важи и за целия текст, в който се срещат доста повторения и пунктуационни пропуски.

Приемам изводите от дисертационния труд като съдържание и като лично дело на докторанта.

Приносите с оригинален характер приемам напълно. Би било интересно докторантът да сподели своята визия за бъдещата си научна работа и да посочи какво, според него, предстои да бъде проучено в международен план по проблема, който разработва.

Преценка на публикациите и личния принос на докторанта

Дисертантът е представил 3 пълнотекстови публикации. Оригиналната статия в *Journal of Functional Biomaterials* е сериозна заявка за научен принос, оценен в списание с импакт фактор 4.901 с квантил Q2. Другите две статии са публикувани в J IMAV, което има импакт ранг. По тези показатели публикационната активност на докторанта отговаря напълно на минималните наукометрични показатели, заложиени в ЗРААСРБ и в Правилника на МУ-Пловдив.

Личните ми впечатления от д-р Т. Гавраилов по време на съвместната експериментална работа е много добро и е базирано на ангажираното и компетентно отношение към общото проучване. Участието му в подготовката на съвместен ръкопис показва умение за критичен анализ и отлична професионална информираност.

Надявам се, че докторантът д-р Гавраилов ще запази и развие научните си интереси и след защитата и няма да позволи на рутинната лечебна работа да заличи наученото в изследователската дейност.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Проектът за дисертационен труд на д-р Ташо Гавраилов тема "Сравнителна оценка на резултатите при използване на три различни присадки след вестибулопластика на долна челюст" съдържа научни и приложни резултати, които представляват оригинален принос в науката. Те

отговарят на изискванията, заложи в Правилника на МУ – Пловдив, за придобиване на образователната и научна степен “доктор”.

Поради гореизложеното, убедено *давам своята положителна оценка* за проведеното изследване и предлагам на членовете на Научното жури да присъдят образователната и научна степен “доктор” на д-р Ташо Гавраилов като докторант на самостоятелна подготовка в докторска програма „Хирургична стоматология“.

28.04. 2023 г.

Рецензент: 

Заличено на основание

Чл. 5 §1, б. “В” Регламент (ЕС) 2016/679

проф. д-р Виктория Сарафян, дм, дмн